

WIERZE W KOŚCIÓŁ
CHRYSZTUSOWY

BOX DUSZPASTERSKI 2022/2023

Krąg Biblijny nr 2

w "Szkole Słowa Bożego" - gazetka dla
każdego! SP i LO im. św. Jana Pawła II
Siostr Prezentek w Rzeszowie

XXIII Niedziela zwykła 10 IX 2023

Upomnienie braterskie **Mt 18,15-20**

(15) Gdy brat twój zgrzeszy <przeciw tobie>, idź i upomnij go w cztery oczy. Jeśli cię usłucha, pozyskasz swego brata. (16) Jeśli zaś nie usłucha, weź z sobą jeszcze jednego albo dwóch, żeby na słowie dwóch albo trzech świadków oparła się cała sprawa. (17) Jeśli i tych nie usłucha, donieś Kościołowi! A jeśli nawet Kościoła nie usłucha, niech ci będzie jak poganin i celnik! (18) Zaprawdę, powiadam wam: Wszystko, co zwiążecie na ziemi, będzie związane w niebie, a co rozwiążecie na ziemi, będzie rozwiązane w niebie. (19) Dalej, zaprawdę, powiadam wam: Jeśli dwaj z was na ziemi zgodnie o coś prosić będą, to wszystkiego użyje im mój Ojciec, który jest w niebie. (20) Bo gdzie są dwaj albo trzej zebrani w imię moje, tam jestem pośród nich.

Ewangelia według św. Mateusza"

Katolicki Komentarz do Pisma Świętego

Curtis Mitch i Edward Sri. Wydawnictwo "W drodze", Poznań 2019

Brat, który grzeszy (Mt 18,15 - 20)

ST: Kpł 19,17; Pwt 19,15; Syr 19,13; 28,4

NT: Mt 16,19 II J 15,7; 20,23; 1 Kor 5,1-13; Ga 6,1; 1 Tm 5,19

KKK: obecność Chrystusa, 1373

Lekcjonarz: za Kościół; o uproszenie miłości; w czasie soboru, synodu; za zgromadzenie o charakterze duchowym lub duszpasterskim

[18,15-17] Gdy brat twój zgrzeszy <przeciw tobie>, idź i upomnij go w cztery oczy. Jeśli cię usłucha, pozyskasz swego brata. Jeśli zaś nie usłucha, weź z sobą jeszcze jednego albo dwóch, żeby na słowie dwóch albo trzech świadków oparła się cała sprawa. Jeśli i tych nie usłucha, donieś Kościołowi! A jeśli nawet Kościoła nie usłucha, niech ci będzie jak poganin i celnik!

W tym fragmencie kontynuowany jest wątek z wersetów 10-14, gdzie uczniowie zostali wezwani do naśladowania troski Boga o swój lud poprzez poszukiwanie tych, którzy się zagubili.

Tutaj Jezus ustanawia trzyetapowy proces, według którego należy postępować z tymi ze wspólnoty, którzy ciężko grzeszą, tak by powstrzymać ich przed upartym trwaniem w braku skruchy.

Założenie, że ów brat lub siostra bez interwencji ze strony innych mogą być niezdolni do powrotu (18,15) oraz zakres zaangażowania wspólnoty na tych trzech etapach wskazują, że zasady te dotyczą nie małych spraw, lecz ciężkich grzechów.

1. **Upomnienie braterskie.** Najpierw należy poruszyć daną sprawę ze współbratem na osobności. Greckie słowo przetłumaczone tu jako **upomnij go** znaczy "odsłonić" albo "odkryć"¹. Nie określa ono ostrej reprimendy, lecz akt miłości, mający pomóc drugiej osobie zaznaczyć jej przewinę.

Zwrot **jeśli cię usłucha** oznacza, że dana osoba weźmie sobie do serca upomnienie i odczuje skruchę. Jeśli tak się stanie, **pozyskasz swego brata**, co oznacza, iż coś cennego - współbrat w wierze - zostanie odzyskane.

To odzwierciedla obraz pasterza radującego się z odnalezienia zaginionej owcy (18,14). Z kolei użycie tu słowa "**brat**" podkreśla, że nawet ci chrześcijanie, którzy grzeszą przeciw nam, nie są wrogami, lecz, ostatecznie, braćmi i siostrami w Chrystusie oraz członkami Jego rodziny uczniów (12,46-50).

2. **Świadcowie:** Jeśli pierwszy etap nie przyniesie skutków, **weź z sobą jeszcze jednego albo dwóch.**

To odbicie zasady odwoływania się do wielu świadków, zawartej w **Pwt 19,15**: "**Nie przyjmie się zeznania jednego świadka przeciwko nikomu, w żadnym przestępstwie i w żadnej zbrodni. Lecz każda popełniona zbrodnia musi być potwierdzona zeznaniem dwu lub trzech świadków.**", którą cytuje Jezus.

Nie jest jasne, czy ci ludzie mają być świadkami, którzy widzieli dokonaną przewinę, czy też służyć jako świadkowie upomnienia i reakcji grzesznika na nie.

Niezależnie od tego, o który z przypadków tu chodzi, zaangażowanie w ten proces świadków ma pomóc lepiej uświadomić grzesznikowi, jak poważna jest jego sytuacja oraz doprowadzić go do skruchy.

---

¹ Czasownik ten ma takie kontekstualne znaczenie w J 3,20 oraz Ef 5,11.13 - przyp. red. nauk.

3. **Kościół**: Jednak jeśli brat czy siostra wciąż nie chce się nawrócić, **donieś Kościołowi**.

Mateusz używa słowa "Kościół" (**ekklesia**) jedynie w dwóch wersetach: tutaj i w 16,18. W 16,18 Jezus mówi o Kościele powszechnym ("Kościół **mój**"), nad którym władzę ma Piotr, podczas gdy tutaj chodzi o Kościół lokalny.

Dyscyplinarne zaangażowanie Kościoła służy celowi duszpasterskiemu: pomocy uczniowi w jego wysiłkach pojednania z grzesznikiem.

Jeśli jednak grzesznik odmówi posłuchania Kościoła, ma być wyłączony ze wspólnoty i traktowany jak poganin i celnik, którzy byli postrzegani jako pozostający poza przymierzem i z którymi nie utożsamiali się zachowujący Prawo Żydzi.

Lecz podobnie jak na pierwszym i drugim etapie, nawet to najbardziej surowe działanie ma cel duszpasterski: obudzenie grzesznika przez pokazanie mu, że jego czyny postawiły go poza wspólnotą wiernych. Czyni się tak w nadziei, że osoba ta zostanie przez to pociągnięta do skruchy i pojednania (por.

1 Kor 5,1-5: " **Słyszysz się powszechnie o rozpuście między wami, i to o takiej rozpuście, jaka się nie zdarza nawet wśród pogan; mianowicie, że ktoś żyje z żoną swego ojca. A wy unieśliście się pychą, zamiast z ubolewaniem żądać, by usunięto spośród was tego, który się dopuścił wspomnianego czynu. Ja zaś nieobecny wprawdzie ciałem, ale obecny duchem, już potępiłem, tak jakby był wśród was, sprawcę owego przestępstwa. Przeto wy, zebrawszy się razem w imię Pana naszego Jezusa, w łączności z duchem moim i z mocą Pana naszego Jezusa, wydajcie takiego szatanowi na zatracenie ciała, lecz ku ratunkowi jego ducha w dzień Pana Jezusa.**")

[18,18] Zaprawdę, powiadam wam: Wszystko, co zwiążecie na ziemi, będzie związane w niebie, a co rozwiążecie na ziemi, będzie rozwiązane w niebie.

W starożytnym judaizmie pojęcia **wiązania** i **rozwiązywania** kojarzone były z władzą nauczania oraz udzielania przebaczenia grzechów lub jego odmawiania.

Co istotne w kontekście tego fragmentu, terminy te oznaczały też sądową władzę włączania lub wyłączania ludzi ze wspólnoty wiernych (zob. **Tło biblijne - Mt 16, 19**).

Podczas gdy w wersecie 16,19 władza ta została dana tylko Piotrowi, **teraz przyznana zostaje uczniom jako całej grupie**. W tym kontekście odnosi się ona do ich władzy podejmowania decyzji co do statusu zatwardziałych grzeszników we wspólnocie chrześcijańskiej.

Jezus zauważa, że taka decyzja, podjęta przez wyznaczonych przez Niego przywódców na ziemi, ma za sobą autorytet **nieba**.

[18,19-20] Dalej, zaprawdę, powiadam wam: Jeśli dwaj z was na ziemi zgodnie o coś prosić będą, to wszystkiego użyczy im mój Ojciec, który jest w niebie. Bo gdzie są dwaj albo trzej zebrani w imię moje, tam jestem pośród nich

Jeżeli dwóch z was (...) zgodnie o coś prosić będzie: ponieważ zdanie to pada w kontekście

- ❖ poszukiwania zaginionych (18,10-14),
- ❖ doprowadzania grzesznika do pojednania (18,15-16) oraz
- ❖ władzy Kościoła do wykluczania zatwardziałych grzeszników ze wspólnoty (18,17-18),

słowa mówiące tutaj o wspólnej modlitwie dwóch braci odnoszą się zwłaszcza do wysłuchiwania przez Pana modlitw za błądzących braci lub siostry oraz próśb o wskazówki co do tego, jak się o tych grzeszników troszczyć.

Jak zauważa Nolland, "za wiązaniem i rozwiązywaniem z werseku 18 stoi modlitwa z werseku 19"².

Ten związany z prawem motyw kontynuowany jest w Jezusowych słowach o **dwóch albo trzech zebranych w imię moje**. Gdy uczniowie Chrystusa zbierają się na modlitwę, modlą się w Jego imię i jest On wśród nich obecny.

W swej istocie

modlitwa uczniów staje się modlitwą Jezusa, na którą odpowie Ojciec.

To nauczanie może odzwierciedlać przekonanie wyrażone później w tradycji rabinicznej, według którego gdy dwóch Żydów zasiada razem do dyskusji o Prawie, wówczas zamieszkuje między nimi obecność Boża³.

Uczniowie jednak gromadzą się nie wokół Tory, lecz w imię Jezusa i to Jezus staje się nową obecnością Bożą wśród nich zamieszkującą.

Ci, którzy gromadzą się w Jego imię, odkryją, że **tam jestem pośród nich**.

Obecność Chrystusa pośród Jego wyznawców przywołuje na myśl Jego tytuł **Emmanuela** (oznaczający "**Bóg jest z nami**"), nadany mu w 1,23 oraz jest zapowiedzią Jego obietnicy, że pozostanie z uczniami do końca czasów (28,20).

---

² J. Nolland, The Gospel of Matthew, s. 749

³ M. Avot, 3,2.

Medytacja z miesięcznika: „Słowo wśród nas”

Te słowa mogą zabrzmieć nam znajomo, ponieważ dwie niedziele temu słyszeliśmy, jak Jezus powiedział to samo do Piotra. Nazwał go wówczas opoką, na której zbuduje Kościół i obiecał mu klucze królestwa (Mt 16,18-19). Powierzył mu tym samym szczególną posługę, z którą wiązała się konkretna władza i łaska - moc wiązania i rozwiązywania. Posługa ta kontynuowana jest po dziś dzień przez następców św. Piotra.

Jednak w dzisiejszej Ewangelii Jezus wydaje się czynić coś zupełnie innego. Mówiąc do swoich uczniów, rozszerza to wezwanie do wiązania i rozwiązywania na nich wszystkich - i w pewnym sensie również na nas.

Chociaż większość z nas nie jest księżmi, nie słucha spowiedzi i nie udziela rozgrzeszenia, wszyscy jesteśmy wezwani do tego, by przebaczać. Jezus chce, abyśmy zrozumieli, że zarówno nasze przebaczenie, jak i odmowa przebaczenia, mają wpływ na innych.

Poprzez nasze słowa oraz myśli możemy trzymać kogoś w więzach osądu i potępienia. Ale możemy też „rozwiązać” go, przebaczając mu. Przebaczenie zawsze uwalnia innych z łańcuchów wstydu i poczucia winy. W ten sposób pomagamy im doświadczyć wolności, której Jezus dla nich pragnie, i pełnimy „posługę jednania” w naszym zakątku świata (2 Kor 5,18).

To przedziwne, że **Jezus powierza nam tak świętą misję!** On nie chce, aby ktokolwiek tkwił w więzach grzechu i nieprzebaczenia. Wie, jak wielkim zagrożeniem dla ludzkiej duszy jest grzech.

- ❖ Dlatego wzywa, byśmy „**odcięli**” i „**odrzucili od siebie**” wszystko, co wodzi nas na manowce (Mt 18,8).
- ❖ Dlatego nigdy nie przestaje szukać zagubionych owiec (Mt 18,10-14).
- ❖ I dlatego poleca nam przebaczać „**siedemdziesiąt siedem razy** (···) **z serca**” (Mt 18,22.35).

Ponieważ przebaczając tym, którzy grzeszą przeciwko nam, uwalniamy nie tylko ich, ale i samych siebie z łańcuchów, które nas wiążą.

„Jezu, pomóż mi dziś przebaczyć tym, którzy grzeszą przeciwko mnie” .

Streszczenie przykazań Rz 13, 8–10

komentarz ks. P. Śliwińskiego i ks. M. Kowalskiego z książki

"Żyj Słowem - JUTRO NIEDZIELA -Idź, naśladowaj Boga"
rok A, wyd. Stacja 7, Kraków 2019

Wszystko streszcza się w jednym: miłuj bliźniego swego jak siebie samego. Święty Paweł o jedynej formie długu, jaką warto mieć.

❖ PRAKTYCZNE WSKAZÓWKI

Od zeszłego tygodnia trwa lektura fragmentów Listu do Rzymian z ostatniej, praktycznej jego części, w której dominują konkretne wskazówki i zachęty do życia chrześcijańskiego (Rz 12, 1–15. 13). W zeszłym tygodniu słyszeliśmy radę Pawła, by życie traktować jako ofiarę. Po fragmencie, który był czytany w zeszłym tygodniu, Paweł zachęca

- ❖ do pokory (Rz 12, 3–8) – aby każdy jak najlepiej wykonywał obowiązki, do których został przeznaczony
- ❖ do miłości bez obłudy wobec braci (Rz 12, 9–13)
- ❖ do miłości wobec nieprzyjaciół (Rz 12, 14–21) oraz
- ❖ do posłuszeństwa władzy świeckiej (Rz 13, 1–7).

❖ WSPÓLNY MIANOWNIK

Po tym wezwaniu następuje konkluzja, w której Paweł sprowadza wszystko, do czego zachęca, do jednej reguły: **reguły miłości**. To będzie właśnie treść trzech wersetów, które usłyszymy jako drugie czytanie.

Najważniejsze cytaty:

- ✚ *Nikomiu nie bądźcie nic dłużni poza wzajemną miłością*
- ✚ *Miłość nie wyrządza zła bliźniemu*
- ✚ *Miłość jest doskonałym wypełnieniem Prawa*

BIBLIJNY INSIDER

- **Dłużnicy** • Dla Pawła miłość chrześcijańska (gr. **agape**) nie jest luksusem, ale koniecznością. To dług, który spłacamy innym. Dla podkreślenia tego Paweł używa greckiego słowa **opheileo**: bycie winnym dłużnym, *być dłużnikiem*.

- **Niezdolni do miłości** • Miłość ofiarna oznaczająca *rezygnację z samego siebie*, której uczył Jezus (to właśnie miłość **agape**), jest naszym obowiązkiem. W niej ostatecznie wypełnia się całe Prawo, o którym Paweł pisał wiele w rozdziałach 1–4 Listu do Rzymian. Bez Jezusa było ono niezdolne do dawania życia, potwierdzając tylko ludzki grzech (Rz 3, 10–20) i uświadamiając go rozdartemu i bezradnemu grzesznikowi (Rz 7, 7–25). Bez uzdrawiającej miłości Boga objawionej w Jezusie człowiek, śmiertelnie zraniony przez grzech, nie był zdolny do prawdziwej wspólnoty, do bezinteresownej miłości Boga i bliźniego.

- **Prawo miłości** • Idąc za tradycją Jezusową, Apostoł streszcza wszystkie przykazania Prawa w miłości bliźniego (Mk 12, 31). Miłość – jak stwierdza Paweł – to pełnia (gr. **pleroma**) Prawa (Ga 5, 14).

LINKI

Przykazania: «Nie cudzołóż, nie zabijaj, nie kradnij, nie pożądaj» i wszystkie inne – streszczają się w tym nakazie: «Miłuj bliźniego swego jak siebie samego!» (Rz 13,9)

- **Mt 25,40:** *Wszystko, co uczyniliście jednemu z tych braci moich najmniejszych, Miście uczynili.*

- **Mt 22,35-40:** *Jeden z nich, uczony w Prawie, wystawiając Go na próbę, zapytał: „Nauczycielu, które przykazanie w Prawie jest największe”? On mu odpowiedział: „Będziesz miłował Pana Boga swego całym swoim sercem, całą swoją duszą i całym swoim umysłem. To jest największe i pierwsze przykazanie. Drugie podobne jest do niego: Będziesz miłował swego bliźniego jak siebie samego. Na tych dwóch przykazaniach zawisło całe Prawo i Prorocy”*

II czytanie : **Rz 13, 8–10** (Biblia Tysiąclecia)

(8) Nikomu nie bądźcie nic dłużni poza wzajemną miłością. Kto bowiem miłuje bliźniego, wypełnił Prawo. (9) Albowiem przykazania: Nie cudzołóż, nie zabijaj, nie kradnij, nie pożądaj, i wszystkie inne - streszczają się w tym nakazie: Miłuj bliźniego swego jak siebie samego. (10) Miłość nie wyrządza zła bliźniemu. Przeto miłość jest doskonałym wypełnieniem Prawa.

Ojcowie Kościoła komentują czytania biblijne:

➤ Teodoret z Cyru

Najważniejsza jest miłość

„Nikomiu nie bądźcie dłużni poza wzajemną miłością” . Nie chodzi o to, abyśmy nie spłacali długu miłości, ten dług trzeba uiścić przede wszystkim; rzecz w tym, abyśmy spłacając go, jeszcze bardziej go nie powiększali. Zwrot bowiem pomnaża dług, gdyż czyni miłość bardziej gorącą. „Kto bowiem miłuje bliźniego, wypełnił prawo” . Jakże to i w jaki sposób?

„Albowiem przykazanie: «Nie cudzołóż, nie zabijaj, nie kradnij, nie pożądaj», i wszystkie inne streszczają się w tym nakazie: «Miłuj bliźniego, jak siebie samego»” (Kpł 19, 8). Kto bowiem jest życzliwie nastawiony do kogoś, ten nie zabija tego, kogo kocha, nie cudzołoży z jego żoną, nie kradnie majątku należącego do osoby kochanej i nie czyni nic, co tamtemu sprawia przykrość. I dodaje:

„Miłość nie wyrządza zła bliźniemu” . I wyciąga wniosek: „Przeto miłość jest doskonałym wypełnieniem prawa” . Tak samo Pan zapytany, jakie jest największe przykazanie, przytoczył je jako najważniejsze, dodając jeszcze drugie: „Będiesz miłował Pana Boga swego całym swoim sercem, całą swoją duszą i całym swoim umysłem. A bliźniego swego jak siebie samego” (Mt 22, 37.39). Wskazał tu, że najpierw należy osiągnąć cnotę kontemplacyjną, a potem cnotę praktyczną. Tak samo mówi święty Apostoł: „Miłość jest doskonałym wypełnieniem Prawa”.

➤ Jan Chryzostom [Złotousty]

Miłość – macierz wszelkiego dobra

„**Nie bądźcie nikomu nic dłużni poza wzajemną miłością**” . Znowu chroni się do macierzy wszelkiego dobra, nauczycielki tego, o czym mówił, sprawczyni wszelkiej cnoty. Stwierdza, że jest ona powinnością nie taką, jak podatek czy cło, lecz nieustannie obowiązującą. Chce bowiem, żeby ten dług nigdy nie został oddany, a raczej, by zawsze był oddawany, lecz nie w pełni spłacony, i aby pod tym względem zawsze pozostawać dłużnikiem. [Taki bowiem jest charakter tego długu, że wciąż się go oddaje i wciąż się pozostaje dłużnikiem].

Powiedziawszy, jak należy miłować, wskazuje na korzyść z tego płynącą, mówiąc: „**Kto bowiem miłuje drugiego, wypełnia prawo**” . Nie poczytuj mi tego za przysługę wyświadczoną z ochoty, gdyż i to jest powinnością. Albowiem winien jesteś bratu miłość z powodu pokrewieństwa duchowego; i to nie tylko z tego względu, lecz także dlatego, że jesteśmy członkami jedni drugich (Rz 12, 4n). Gdyby bowiem zabrakło miłości, wszystko by się rozpadło. Miłuj więc brata, bo jeśli z miłowania go tak wiele zyskujesz, że wypełniasz całe Prawo, to winien mu jesteś miłość, jako swemu dobroczyńcy.